

РЕШЕНИЕ

№ 44

гр. гр. Тутракан, 21.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ТУТРАКАН в публично заседание на двадесет и осми февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Огнян К. Маладжиков

при участието на секретаря Светлана Н. Генчева Гвоздейкова
като разгледа докладваното от Огнян К. Маладжиков Гражданско дело №
20213430100383 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Делото е образувано по редовна и допустима искова молба на Т. С. Д. с ЕГН ***** срещу Е. К. К. с ЕГН ***** за установяване, че ищецът е съсобственик на ремарке *** с рег.№ *** и осъждането на ответника да му предаде владението върху вещта.

Предмет на делото е също така редовният и допустим насрещен иск на Е.К. срещу Т.Д., предявен в условията на евентуалност, за сумата от 219,63 лева, ведно със законната лихва от датата на депозиране на насрещната искова молба до окончателното плащане.

Ищецът Т.Д. твърди, че е съсобственик по наследство на процесното ремарке, което се владее без основание от ответника К.. За последния казва, че е трето за съсобствеността лице. Д. иска от съдът, след като го признае за съсобственик, да осъди ответника да му предаде владението върху движимата вещ. Претендира разноски.

Ответникът Е.К. не отрича, че владее ремаркетото, но твърди, че го прави като собственик, след като е придобил собствеността чрез устно сключен договор за продажба с наследодателя на ищеца, от когото е получил фактическата власт над вещта и комуто е платил продажната цена от 400 лева. Твърди, че е платил данъците за превозното средство. Евентуалният си насрещен иск обосновава със задължението на ищеца Д., като наследник на 1/2 ид.ч. от наследството на баща си, да му върне припадащата се част от платената цена, а именно 200 лева, и 19,63 лева данъци. Претендира разноски.

По насрещният иск Д. взема становище, че в едната си част (за 19,63 лева) е недопустим, евентуално – че е недоказан, оттам и неоснователен. За другата част, от 200 лева, моли за отхвърлянето му като неоснователен.

В съдебното заседание страните се явяват лично и с упълномощени процесуални представители. Поддържат исковете и възраженията си.

След преценка на събраните по делото доказателства, съдът намира от фактическа и правна страна следното:

Първоначалният иск е с правна квалификация по чл. 108 ЗС относно ремаркетото. За да бъде уважен, ищецът Д. трябва да докаже, че е съсобственик на вещта и че същата се владее от ответника К. без основание. С доклада по делото е прието за безспорно и ненуждаещо се от доказване твърдението на ищеца, че ремаркетото е било собственост на неговите родители и че понастоящем същото се владее от К.. Стана ясно в хода на делото, от разпита на сестрата на Д., че същата е приела наследството на своите родители. Нещо повече, двамата сънаследници водят имуществен съдебен спор пред друг състав на Тутраканския районен съд за делба на наследството, оставено от техните родители. Тези безспорни факти биха били достатъчни да обосноват основателността на исквата претенция, че Д. е съсобственик по наследство на процесното ремарке, стига да е лишено от основание възражението на ответника, че е придобил собствеността върху движимата вещ още приживе на С. Д. Д. и Й. К. Д.

Преди да бъдат анализирани доказателствените средства, събрани във връзка с указаната доказателствена тежест на ответника К., че през ноември 2017 е предал на бащата на ищеца сумата от 400 лева с уговорката, че това е цена за ремаркетото, съдът намира за необходимо да даде разрешение на правния въпрос, каква е формата за действителност на вещно-прехвърлителната сделка с процесната вещ, тъй като от неговия отговор зависи допустимостта на свидетелските показания (чл. 164, ал. 1, т. 1 и т. 4 ГПК).

По принцип договорът за продажба (чл. 183 ЗЗД) е консенсуален, което означава, че за валидността му не е необходима никаква особена форма, а следва да е налице единствено съвпадащото съгласие на страните по сделката за сключването ѝ, защото чл. 8 ЗЗД дефинира договора като *съглашение*. Дори не е необходимо продавачът да предаде веднага владението върху вещта в ръцете на купувача, нито е необходимо последният да плати веднага цената, за да се счита, че е налице сключен договор. Тези фактически действия може да индицират, или иначе казано, косвено да доказват сключения неформален договор.

За редица вещи обаче законодателят е преценил, че за тяхното прехвърляне е необходимо съгласието на страните да е обективизирано в някаква материална форма, за да се счита сделката за валидно сключена. Формални са сделките, при които законът изисква поне частна писмена форма за валидност, или още наричана обикновена писмена форма. Всяка останала писмена форма, при която се изисква допълнителен юридически факт, който да се „насложи“ към фактическия състав на сделката, се нарича

квалифицирана писмена форма. Такава е писмената форма с нотариална заверка на подписите.

В гражданскоправната теория битува схващането, че когато нормативен акт налага квалифицирана писмена форма, тя винаги е за валидност, но когато изисква частна писмена форма, не е сигурно дали е за действителност на сделката, или е за нейното доказване или е за противопоставимостта ѝ на трети лица. В последните два случая устно сключения договор би бил валиден и пораждащ материалноправни последици между страните, но не би могъл да се докаже, или не би могъл да се противопостави на трето лице без писмен акт, който да обективира сделката. От своя страна, когато частната писмена форма е само за доказване, но не и за валидност, от съществено значение е за пред кого или пред кой орган ще се доказват фактите, за които се изисква да бъдат доказани с документ. Доказването може да е за пред съд, например за установяване на договори на стойност над 5000 лева (чл. 164, ал. 1, т. 3 ГПК), или за пред административен орган във връзка с административно производство, образувано пред него.

Към датата на твърдяната сделка с процесното ремарке – ноември 2017, актуалната редакция на чл. 144 ЗДвП е с допълнението в ДВ, бр. 43 от 2002 г. и тогава членът е съдържал само две алинеи. Едва с ДВ, бр. 77 от 2017 г., в сила от 27.12.2017, се въвежда новата ал. 3, на която се позовава процесуалният представител на ответника, за да обоснове становището си, че формата за валидност на вещно-прехвърлителните сделки с вещи като процесната е писмена с нотариална заверка на подписите. Доводът, почерпен от разпоредбата на алинея трета, е неоснователен, първо, защото валидността на сделката следва да се преценява с оглед на закона, който е бил в сила по време на сключването ѝ; второ, предпоставките на цитираната разпоредба сочат на нейната изключителност, че приобретател на превозното средство трябва да е лице без постоянен адрес или адресна регистрация в Република България – нещо, което нито се твърди, нито е доказано по отношение на ответника К.. Нормите, които представляват изключение от дадено правило, не могат да се тълкуват разширително.

Член 26, ал. 2 ЗЗД гласи, че нищожни са договорите, при които липсва предписана от закона форма. От аргумент за обратното, не са нищожни на това основание устно сключените договори, ако нормативен акт не предписва определена форма. Оттук се провежда изводът, че всяка форма за действителност, представлява изключение от принципно консенсуалния характер на договорите (чл. 8 ЗЗД), а нормите, които предписват форма, не може да се прилагат разширително. Вместо това следва да се тълкуват стриктно. Нито актуалната редакция към ноември 2017 г., нито последващите изменения на чл. 144 ЗДвП поставят изискване за форма, още по-малко квалифицирана, на договора с който се прехвърля регистрирано ремарке с товароносимост под 10 тона. В ал. 1 на чл. 144 ЗЗД частната писмена форма се отнася само за моторните превозни средства. Процесното ремарке не е МПС, защото според § 6 от ДР към ЗДвП, по смисъла на този закон „моторно превозно средство“ е пътно превозно средство, снабдено с двигател за придвижване, с изключение на релсовите превозни средства и

индивидуалните електрически превозни средства. Алинея 2 на чл. 144 ЗДвП, в актуалната към ноември 2017 г. редакция, касае регистрирани автомобили, регистрирани ремаркета с товароносимост над 10 тона, регистрирани колесни трактори и регистрирани мотоциклети с работен обем на двигателя над 350 cm³. От легалните дефиниции за автомобил, ремарке, трактор и мотоциклет по § 6, т. 12, т. 13, т. 15 и т. 17 на ДР към ЗДвП, и от факта, че процесното ремарке е с товароносимост под 10 тона, който се установява косвено от удостоверение № 2010099000045 (на л. 10), в което е написано, че е „Ремарке за лек автомобил“, и страните не спорят по този факт, а и свидетелят Р. описва същото като малко ремарке за лека кола, до тон и половина от 500 кг, следва изводът, че хипотезисът и на тази разпоредба не обхваща спорната вещ, за да се приеме, че към договора за нейното прехвърляне законът е поставил критерий за квалифицирана писмена форма.

Ето защо, щом в разпоредбата на чл. 144 ЗДвП изобщо не са упоменати ремаркетата с товароносимост под 10 тона, Тутраканският районен съд приема, че изключителният характер на този член с неговите алинеи е неприложим в настоящия казус.

Следващата разпоредба, на която се позовава ищецът, е чл. 16 от НАРЕДБА № I-45 от 24.03.2000 г. за регистриране, отчет, спиране от движение и пускане в движение, временно отнемане, прекратяване и възстановяване на регистрацията на моторните превозни средства и ремаркета, теглени от тях, и реда за предоставяне на данни за регистрираните пътни превозни средства (Загл. изм. и доп. - ДВ, бр. 105 от 2002 г., изм., бр. 67 от 2012 г., бр. 20 от 2018 г.). Според този нормативен текст, в актуалната към ноември 2017 г. редакция (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2012 г.), при промяна собствеността на регистрирано превозно средство в 14-дневен срок праводателят и приобретателят предоставят на съответното звено по регистрацията при "Пътна полиция" копие от договора за прехвърляне на собствеността. Няма съмнение, че разпоредбата визира най-малко частната писмена форма и обхваща всички пътни превозни средства по смисъла на § 6, т. 10 от ДР към ЗДвП, в т.ч. ремаркетата с товароносимост под 10 тона, но според настоящия съдебен състав на Тутраканския районен съд, визираната форма е за доказване пред административния органа във връзка с административното производство, образувано пред него за промяна на регистрацията на превозното средство. По отношение на гражданскоправните аспекти на продажбената сделка същата би била валидна между страните и би породила вещно-прехвърлителния си ефект, ако е сключена устно.

Въз основа на гореизложеното и предвид стойността на договора, който е под 5000 лева, свидетелските показания са допустими за неговото пряко и/или косвено доказване.

Фактът, за който е указана тежест на ответника К. да докаже: че през ноември 2017 е предал на бащата на ищеца сумата от 400 лева с уговорка, че това е цена за ремаркетото, се установява от свидетелските показания на Р. и Б.

Свидетелят Р. разказва пред съда, че С. Д. му е бил началник, а Е.К. – колега. Преди около 4 години е присъствал на среща между двамата, на която

К. поискал да купи от Д. ремаркетото за лека кола, което последният имал, но не ползвал. Дватама се съгласили на цена 400 лева, а сумата била платена веднага от К. на Д. пред погледа на свидетеля Р. Оттогава ремаркетото е в Е.К..

Другият свидетел – М. Б., не е присъствала на сделката, но е разбрала за нея в същия ден от баща ѝ С. Д., който я е информирал, че е получил 400-те лева за ремаркетото. Това се е случило есента преди Д. да почине (26.01.2018).

Множество са детайлите в показанията на свидетелите, които хвърлят сянка на съмнение в достоверността им, а към тях се наслагват и непоследователните твърдения на ответника.

На първо място, в насрещния иск се твърди, че през 2017 г. С. Д. е предложил за продажба ремаркетото си на Е.К., докато пред съда последният заявява, че случката е от октомври-ноември 2016 г., когато той е предложил да купи вещта. После, К. обяснява, че със свидетеля Р. били отишли нарочно у Д., за да му режат дърва, понеже Р. имал машинка; докато свидетелят разказва за деня, когато „направиха пазара“, че двамата с К. са се връщали от работа и по случайност се е оказал очевидец на сделката. На следващо място, на свидетеля Р. се наложи да му бъде суфлирано в съдебното заседание колко основно е процесното ремарке, тъй като същият двукратно заяви, че е двуосно, и едва след коригиращата намеса на процесуалния представител на ответника, свидетелят се поправи, че е имал предвид с две колелета на една ос. Най-сетне, на спонтанната оферта на купувача К. и приемането ѝ от страна на продавача Д., за която разказват самият ответник и свидетелят Р., противостои знанието на свидетелката Б., че и съпругата на Д. е участвала в уговорките за продажбата на ремаркетото.

Въпреки тези несъответствия, вътрешното убеждение на съда е, че прехвърлителната сделка действително се е случила. Съмнителните обстоятелства имат своите обяснения в темпото, с което пулсира живота в дълбоката провинция. На село всички живеят с проблемите и тревогите на най-големия работодател – кооперацията. Цикълът от оран до жътва се повтаря ежегодно и монотонно, заедно с цикъла на личното стопанство – кози, кокошки, разсад, резитба на асмите, подготовка на пращината и т.н. Дребните сделки, за които никой не предполага, че могат да се развият до съдебен спор, се случват измежду по-важните битови и професионални тревоги и дилеми: какъв ще е добивът на едни-коя си култура от декар тази година, колко ще е субсидията от фонд „Земеделие“, какъв ще е новият размер на рентата, ще придобие ли кооперацията нов комбайн, кого от механизаторите ще пратят на обучение за него, ще се отели ли кравата без да викат ветеринаря, кога е редът за казана и т.н. Това, че някакво ремарке за лека кола е сменило собственика си срещу 400 лева не е в дневния ред на местната общност, а и да е било в този на страните и свидетелите по сделката, бързо се е изгубило в потока на агро-битовизма. Нормално е самият купувач да изгуби спомен за точната година, кога се е случила случката. Все пак категорично се установява, че тя е била преди 4 години – някъде през октомври-ноември 2017. В това отношение показанията на Б. потвърждават написаното в насрещния иск. Нормално е да има разминаване между свидетеля и ответника К. за обстоятелствата около посещението у дома на

Дяков. Спомените, когато са за нещо незначително, случило се далеч назад във времето, често се смесват в съзнанието. Случки и събития просто се преплитат, от което не следва обезателно, че свидетелските показания са недостоверни. Според съда К. е предложил да купи ремаркетото, както обяснява в съдебното заседание, а написаното в насрещния иск, че предложението е направено от Д., е по-скоро резултат от липсата на комуникация между страната и процесуалния ѝ представител, подготвил насрещния иск, като не е изключено отначало точно такъв да е бил споменът на К., а впоследствие пред съда да му се е възстановила по-детайлната картина на събитията в живота отпреди четири години. Интерпретация на факти, пречупени през призмата на собствените разбирания за това как трябва да се вземат решенията в семейството, а не реален спомен за сетивно възприятие, е показанието на Б., че майка ѝ е участвала в уговорката за продажбата на ремаркетото. По-важното е, че последната е знаела за сделката и не се е противопоставила, защото е била съгласна с нея (чл. 24, ал. 5, изр. 1 СК) – питала е купувача за прехвърлянето. Заинтересоваността на свидетелката е двупосочна: от една страна, тя е сестра на ищеца Д.; от друга, стана ясно, че с него са насрещни страни по висящ съдебен спор за делба на наследството, оставено от родителите им. Брат и сестра се „нямат“, но това не е достатъчно за опровергаване достоверността на свидетелските показания, защото свидетелката е в същото материалноправно положение като ищеца – ако бъде уважен искът му, тя също би се облагодетелствала, тъй като вещта ще остане съсобствена между нея и брат ѝ. Със своите показания тя отрича да е съсобственик, което е в разрез с нейните имуществени интереси, а това в най-голяма степен затвърждава достоверността в показанията ѝ.

Колкото до съмнението, което възниква, заради подсказването на свидетеля Р. по време на разпита му от страна на процесуалния представител на ответника К., съдът счита, че най-вероятно се касае или за лапсус (повторен двукратно), или за незнание какво е „двуосно“, какво е „двуколесно“ ремарке. По-важното е, че свидетелят много добре знае за коя вещ е станал „пазара“ между К. и Д., описвайки го като „тези малките ремаркета за лека кола, до тон и половина от 500 кг.“. Страните не спорят, че ремаркетото е стояло в склада на кооперацията, т.е. било е видимо за работниците там. Обикновено такива вещи се знаят от всички в малките общности чии са. Затова свидетелят Реджебов казва, че не е виждал шефа му да ползва ремаркетото, т.е. знаел е, че въпросното ремарке е негово.

Косвените доказателства, подкрепящи извода, че продажбената сделка се е случила, са няколко. Първо, неоспорени са твърденията на К. и показанията на Б., че баща ѝ е получил инфаркт през 2016 година и му се е наложило поставянето на стендове. Влошеното здраве на продавача обяснява защо през есента на 2017 година е решил да се съгласи на продажбата, при положение че и преди К. е споделял за желанието си да го купи, за което свидетелства Р. Второ, местният данък е платен от Е.К. за 2018, 2019 и 2020 година, преди завеждането на настоящото дело. Тези факти се доказват от представените преписи на приходните квитанции от 23.05.2018, 06.03.2019 и 02.12.2020. В последните две квитанции неоспорените подписи за „Платил“

приличат много на тези от адвокатското пълномощно на л. 48 (най-вече първият елемент на буква Е, горният полуовал, който е по-голям от долния, и специфичната примка между двата полуовала – частни идентификационни признаци), с което съдът приема на основание чл. 180 вр. чл. 193, ал. 1 ГПК за доказано твърдението на ответника, че именно той е платил данъка. За 2018 година подписът за „Платил“ в квитанцията от 23.05.2018 г. няма нищо общо с другите, но отново липсата на надлежно оспорване на истинността на частния документ (чл. 193, ал. 1 ГПК), който се представя като доказателство в подкрепа на твърдението, че платецът е К., задължава съда на основание чл. 180 ГПК да зачете формалната доказателствена сила на квитанцията и да приеме, че се касае за т.нар. „вариантност“ на подписа на едно и също лице.

Съдът обръща внимание, че регистрационният номер, по който явно продължава да се води на отчет в данъчната служба процесното ремарке, е старият „***“, докато новият е *** – което личи от удостоверението на л. 10.

Въз основа на гореизложеното съдът намира, че ревандикационният иск се явява неоснователен, тъй като приживе С. Д. се е разпоредил валидно с процесното ремарке, като го е продал на ответника К. с устно сключен договор, срещу цената от 400 лева, която е била платена веднага в деня на сделката – някъде през есента на 2017 година, октомври-ноември.

Тъй като не се сбъдна вътрешнопроцесуалното условие да бъде уважен първоначалният иск, не следва да се разглежда насрещният иск, който е предявен в условията на евентуалност. Ако подлежеше на разглеждане би бил основателен по чл. 59 ЗЗД за сумата от 14,88 лева, която е 1/2 от сумата на трите данъчни плащания (10 лева + 9,50 лева + 10,26 лева) и неоснователен за горницата до 19,63 лева, и основателен по чл. 55 ЗЗД за сумата от 200 лева, тъй като посочените разходи са доказани от събраните доказателствени средства.

С оглед изхода на делото ищецът дължи на ответника разноските за процесуален представител 360 лева с ДДС. Не се дължи държавната такса, за насрещния иск, който не е разгледан. Внесената сума от 100 лева подлежи на връщане от съда на Е.К. след влизане на решението в сила и след нарочна молба.

Водим от гореизложеното, Тутраканският районен съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на Т. С. Д. с ЕГН ***** срещу Е. К. К. с ЕГН ***** за установяване, че ищецът е съсобственик на ремарке за лек автомобил *** с рег.№ *** и за осъждането на ответника да му предаде владението върху вещта.

ОСЪЖДА Т. С. Д. с ЕГН ***** да плати 360 лева Е. К. К. с ЕГН ***** за разноски (за адвокат) по гр.д.№ 383/2021 на ТнРС.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок пред Окръжен

съд Силистра.

Съдия при Районен съд – Тутракан: _____